

اسناد سیاسی ویرجینی

متن قرارداد روس و انگلیس

۱۹۰۷

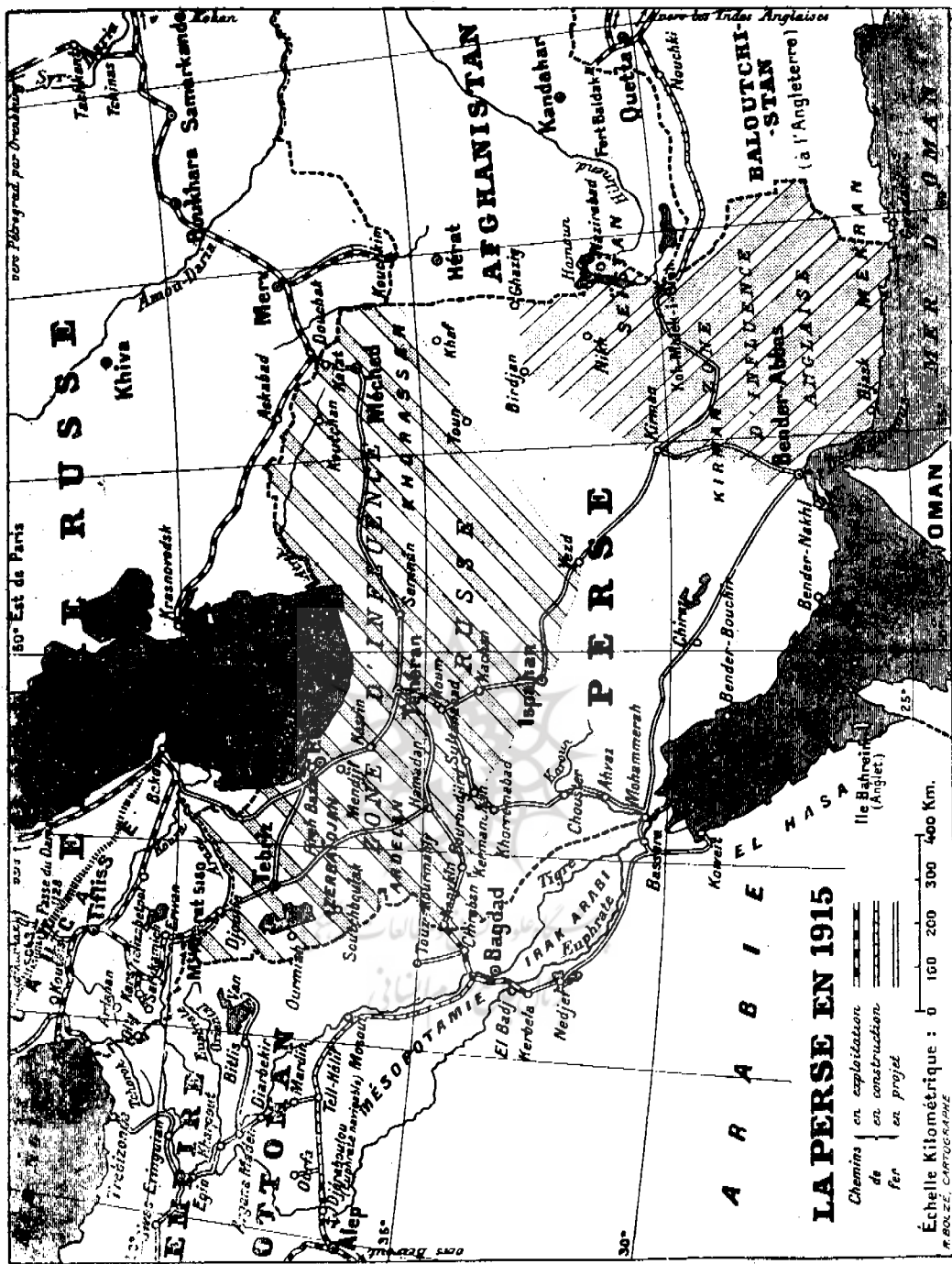
اعلیحضرت پادشاه سلطنت متحده بریتانیای کبیر و ایرلند و کلیه ممالک بریتانیا واقعه در ماوراء دریاها و امپراطور هندوستان از طرفی ، و اعلیحضرت امپراطور کل ممالک روسیه از طرف دیگر ، نظر به میل صمیمی که در حل مسائل مختلف راجع بمنافع خود در قاره آسیا دارند ، مصمم بمقدّم قرارداد حائثی شده اند که یوسيله آن از هر علتی که موجب سوء تفاهم هاین انگلیس و روس راجع بمسائل مذکور باشد جلوگیری نمایند ، و برای انجام این مقصود نمایندگان مختار خود را بطریق ذیل معین کردند :

لذ طرف اعلیحضرت پادشاه انگلیس و ایرلند سرارنور نیگلتن Sir Arthur Nicolson سفیر فوق العاده و مختار در دربار اعلیحضرت امپراطور کل ممالک روسیه ،
از طرف اعلیحضرت نزار آقای اسکندر ایزونسکی Alexandre Iswolsky وزیر امور خارجه .

نمایندگان فوق الذکر پس از رد و بدل اعتبارنامه های خود و رسیدگی و تصدیق صحت آنها قرار های ذیل را گذاشتند :

راجع به ایران

از آنجائیکه دولتین بریتانیای کبیر و روسیه در برابر یکدیگر متعهد شده اند که تمامیت و استقلال ایران را محترم شمرده و صمیمانه

نقشه سیاسی ایران با تقسیمات ۱۹۰۷ (قسمت شمالی منطقه نفوذ روس
 قسمت جنوبی منطقه نفوذ انگلیس و قسمت سفید وسط منطقه بیطرف یا عبارات
 دیگر « منطقه مشترک » .

مایل بحفظ نظم در تمام قلمرو این مملکت و نمو صلح جویانه آن و همچنین طالب استقرار دائمی منافع تجارتي و صنعتی سایر ملل باشند ، و نظر باینکه هر يك از دو دولت از لحاظ ترتیبات جغرافیائی و اقتصادی ذینفع در استقرار صلح و امنیت در بعضی از ایالات متصله و یا همسایه سرحد روسیه از طرفی و مجاور بسرحدات افغانستان و بلوچستان از طرف دیگر میباشد ، و نظر باینکه میخواهند از هرگونه موجبات اختلاف و کشمکش که ممکن است در منافع طرفین در ایالات مذکوره ایران بروز نماید اجتناب کنند ، بمقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول - دولت بریطانیای کبیر تمهد میکند که در ماوراء

خطی که از قصر شیرین باصفهان و یزد و خاف ممتد شده به يك نقطه در سرحد ایران در محل تقاطع دو خط سرحدی روس و افغان منتهی میشود، تقاضای هیچگونه امتیاز سیاسی و تجارتي از قبیل امتیاز راه آهن ، بانگ ، تلگراف ، طرق ، حمل و نقل ، بیمه و غیره برای خود و یا تبعه دولت ثالثی نماید و بادرخواست این قبیل امتیازات از طرف دولت روسیه در منطقه فوق الذکر مستقیماً یا غیر مستقیم مخالفتی ابراز نماید . بدیهی است که امکانه فوق الذکر در جزء منطقه ایست که دولت بریطانیای کبیر خودداری از تقاضای امتیازات فوق خواهد نمود .

ماده دوم - دولت روسیه بنوبه خود تمهد میکند که در منطقه

واقعه در آنطرف خطی که از سرحد افغانستان از گازیك و بیرجند و کرمان ممتد شده و به بندرعباس منتهی میشود تقاضای ، هیچگونه امتیاز سیاسی و تجارتي از قبیل امتیاز راه آهن ، بانگ ، تلگراف ، طرق شوسه ، حمل و نقل ، بیمه و غیره برای خود و اتباع خود و یا تبعه دولت ثالثی نماید و بادرخواست این قبیل امتیازات از طرف دولت انگلیس در منطقه فوق الذکر مستقیماً مخالفتی ابراز نماید . بدیهی است که امکانه فوق الذکر در جزء منطقه ایست که دولت روسیه خود داری از تقاضای امتیازات فوق خواهد نمود

ماده سوم - دولت روسیه از طرف خود متعهد میشود ~~که~~ پیش از موافقت نظر با دولت انگلیس هیچگونه مخالفتی با تقویض هرگونه امتیازات بیکی از تبهه بریتانیا در نواحی ایران واقعۀ بین دو خط مذکور در ماده ۱ و ۲ ننماید. دولت انگلستان نیز نظیر تعهد فوق را در خصوص تقویض هرگونه امتیازی در نواحی مذکوره ایران باتباع روسیه برعهده میگیرد. کایۀ امتیازاتی که در موقع انعقاد این عهدنامه در مناطق مذکوره در ماده ۱ و ۲ وجود دارد بحال خود باقی خواهد ماند.

ماده چهارم - توضیح آنکه کلیه عواید گمرکی ایران باستانی عواید گمرکی فارس و خلیج فارس که وثیقه برای تأدیۀ منافع و استهلاک قروض حکومت شاه ایران ببانک استقراضی (روس) که تا تاریخ امضاء این معاهده بحمل آمده است میباشد برای اجرای منظور فوق اختصاص خواهد داشت، هم چنین عواید گمرکی فارس و خلیج فارس بانضمام عواید صید ماهی آنقسمت بحر خزر که متعلق بایران است و عواید حاصله از پست و تلگراف کما فی السابق برای تأدیۀ و استهلاک قروض حکومت شاه ایران در مقابل بانک شاهنشاهی (انگلیسی) که تا تاریخ امضاء این معاهده بحمل آمده است اختصاص خواهد داشت.

ماده پنجم - در مواردی که مرتباً تأدیۀ منافع و یا قسط استهلاک قروضی که دولت ایران در مقابل بانک استقراضی و بانک شاهنشاهی تا تاریخ امضاء این معاهده برعهده دارد صورت نگیرد، و هرگاه برای دولت روسیه لازم شود که نظارتی در موضوع منابع عایداتی که وثیقه تأدیۀ منافع قروض دولت ایران در مقابل بانک استقراضی است و در جزء منطقۀ مذکوره در ماده ۲ باشد برقرار نماید، و یا دولت بریتانیای کبیر خواسته باشد که نظارتی در موضوع منابع عایداتی که وثیقه تأدیۀ منافع قروض ایران در مقابل بانک شاهنشاهی است و در منطقۀ مذکوره در ماده ۱ این معاهده واقع باشد بنماید، دولتین انگلیس و روس تمهد میکنند که

قبلاً بطور دوستانه تبادل نظری بعمل آورده و متفقاً وسایلی را که برای انجام نظارت مذکوره لازم است اتخاذ نمایند، و از هر گونه مداخله‌ای که موافق با اصول مندرجه در این معاهده نباشد اجتناب ورزند .

مربوط به افغانستان

طرفین متعاهدین نظر بتأمین آرامش کامل در سرحدات خود در آسیای مرکزی و برای استقرار صحتی استوار و همیشگی در این نواحی قرار داد ذیل را منعقد نمودند .

ماده اول - حکومت اعلیحضرت پادشاه بریتانیا نیت خود را راجع بعدم تغییر اوضاع سیاسی افغانستان رسماً اظهار میدارد . بعلاوه حکومت اعلیحضرت پادشاه بریتانیا تعهد میکند که نفوذ خود را در افغانستان فقط در طریق صلح اعمال نماید و هیچگاه خود وسایل خصومت آمیزی در آن مملکت برخلاف دولت روسیه اتخاذ نموده و محرك دولت افغان نیز واقع نگردد. حکومت امپراطوری روسیه نیز از طرف خود اظهار میکند که مملکت افغانستان را خارج از منطقه نفوذ خود دانسته و متعهد میشود که در کلیه مناسبات سیاسی خود با این مملکت اعلیحضرت پادشاه بریتانیا را واسطه قرار داده و تعهد میکند که از فرستادن عمال خود با افغانستان خودداری نماید .

ماده دوم - حکومت بریتانیای کبیر که در معاهده مورخه ۲۱ مارس ۱۹۰۵ امضاء شده در کابل اظهار داشته است کلیه مقررات و تعهداتی را که با مرحوم امیر عبدالرحمن خان منعقد داشته است برسمیت شناخته و ابداً نظر مداخله در اداره امور داخلی مملکت افغانستان ندارد متعهد میشود برخلاف معاهده فوق الذکر قسمتی از افغانستان را تصرف یا ضمیمه خاک خود نموده و از دخالت در اداره امور داخلی آن مملکت